

Międzynarodowa
współpraca województw
w prawie i praktyce

Moim Współpracownikom

© Copyright by Temida 2
Białystok 2013

Redaktor Naukowy Wydawnictwa Temida 2: Cezary Kosikowski

Rada Naukowa Wydawnictwa Temida 2:

Przewodniczący Rady Naukowej Wydawnictwa Temida 2: Emil W. Plywaczewski

Członkowie z Uniwersytetu w Białymstoku: Stanisław Bożyk, Leonard Etel, Ewa M. Guzik-Makaruk, Adam Jamróz, Dariusz Kijowski, Cezary Kosikowski, Cezary Kulesza, Agnieszka Malarewicz-Jakubów, Maciej Perkowski, Stanisław Prutis, Eugeniusz Ruśkowski, Walerian Sanetra, Joanna Sieńczyło-Chlabicz, Ryszard Skarzyński, Halina Świączkowska, Jaroslav Volkonovski, Mieczysława Zdanowicz

Członkowie z Polski: Marian Filar (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu), Edward Gniewek (Uniwersytet Wrocławski), Lech Paprzycki (Sąd Najwyższy)

Członkowie Zagraniczni: Lidia Abramczyk (Państwowy Uniwersytet im. Janki Kupały w Grodnie, Białoruś), Vladimir Babčak (Uniwersytet w Koszycach, Słowacja), Renata Almeida da Costa (Uniwersytet La Salle, Brazylia), Chris Eskridge (Uniwersytet w Nebrasce, USA), Jose Luis Iriarte Angl (Uniwersytet Navan-a, Hiszpania), Marina Karasjewa (Uniwersytet w Woroneżu, Rosja), Aleksiej S. Kartsov (Federalny Trybunał Konstytucyjny w Sankt Petersburgu, Rosja), Bernhard Kitous (Uniwersytet w Rennes, Francja), Jolanta Kren Kostkiewicz (Uniwersytet w Bernie, Szwajcaria), Martin Krygier (Uniwersytet w Nowej Południowej Walii, Australia), Anthony Minnaar (Uniwersytet Południowej Afryki, Republika Południowej Afryki), Antonello Miranda (Uniwersytet w Palermo, Włochy), Petr Mrkyvka (Uniwersytet Masaryka, Czechy), Marcel Alexander Niggli (Uniwersytet we Fryburgu, Szwajcaria), Andrej A. Novikov (Państwowy Uniwersytet w Sankt Petersburgu, Rosja), Sławomir Redo (Uniwersytet Wiedeński, Austria), Jerzy Samecki (Uniwersytet w Sztokholmie, Szwecja), Rick San-e (Uniwersytet w Południowej Australii, Australia), Kevin Saunders (Uniwersytet Stanowy w Michigan, USA), Bernd Schfinemann (Uniwersytet w Monachium, Niemcy), Sebastiano Tafaro (Uniwersytet w Bari, Włochy), Wiktor Trinczuk (Kijowski Narodowy Handlowo-Ekonomiczny Uniwersytet, Ukraina)

Żadna część tej pracy nie może być powielana i rozpowszechniana w jakiegokolwiek formie i jakiegokolwiek sposób (elektroniczny, mechaniczny), włącznie z fotokopiowaniem – bez pisemnej zgody wydawcy.

ISBN 978-83-62813-45-2

Recenzenci: dr hab. Robert Grzeszczak, dr hab. Karol Karski, prof. zw. dr hab. Leonard Łukaszk, prof. zw. dr hab. Stanisław Wrzosek

Redaktor wydawnictwa	Janina Demianowicz
Opracowanie typograficzne:	Agencja Wydawnicza EkoPress / 601 311 838
Projektant okładki:	Roman Józefowicz
Redaktor techniczny:	Andrzej Poskrobko
Korektorzy:	zespół
Wydawca:	Temida 2

Wydano przy współpracy i wsparciu finansowym
Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku

Maciej Perkowski

**Międzynarodowa
współpraca województw
w prawie i praktyce**

TEMIDA 2

Białystok 2013

Spis treści

Wprowadzenie	11
1. Województwo w stosunkach międzynarodowych	16
1.1. Polskie województwo samorządowe. Ogólna charakterystyka	16
1.2. Województwo a region	20
1.3. Międzynarodowa aktywność regionów	33
1.4. Polskie województwo jako aktor stosunków międzynarodowych	45
2. Podstawy prawne międzynarodowej współpracy województw	53
2.1. Prawo międzynarodowe publiczne a międzynarodowa współpraca województw	53
2.2. Prawo Unii Europejskiej a międzynarodowa współpraca województw	68
2.3. Prawo polskie (powszechne) a międzynarodowa współpraca województw	77
2.4. Prawo województw a międzynarodowa współpraca	82
3. Instytucjonalny wymiar międzynarodowej współpracy województw	84
3.1. Państwo polskie wobec międzynarodowej współpracy województw	84
3.2. Organizacje międzynarodowe wobec międzynarodowej współpracy województw	93
3.3. Międzynarodowe zrzeszenia samorządowe z udziałem województw	105
3.4. Sektor pozarządowy wobec międzynarodowej współpracy województw	120
4. Przedmiot międzynarodowej współpracy województw	123
4.1. Międzynarodowe porozumienia samorządowe	123
4.2. Udział przedstawicieli województw w pracach organów organizacji międzynarodowych	128
4.3. Udział w międzynarodowych zrzeszeniach samorządowych	132
4.4. Paradyplomacja województw	135
4.5. Regionalne programy operacyjne w ramach polityki spójności Unii Europejskiej	141
4.6. Projekty międzynarodowe	143
4.7. Inne inicjatywy zagraniczne	146

5.	Procedury międzynarodowej współpracy województw	149
5.1.	Zawieranie międzynarodowych porozumień samorządowych	149
5.2.	Funkcjonowanie organów organizacji międzynarodowych z udziałem przedstawicieli województw	152
5.3.	Przystępowanie do międzynarodowych zrzeszeń samorządowych	156
5.4.	Funkcjonowanie paradyplomacji województw	160
5.5.	Zarządzanie regionalnymi programami operacyjnymi w ramach polityki spójności Unii Europejskiej	164
5.6.	Realizacja projektów międzynarodowych	168
5.7.	Rozwiązywanie sporów międzynarodowych	173
6.	Praktyka międzynarodowej współpracy województw	181
6.1.	Urzędy marszałkowskie	182
6.2.	Przedstawicielstwa zagraniczne województw (biura w Brukseli)	225
6.3.	Terenowa administracja rządowa	228
6.4.	Centralna administracja rządowa	234
6.5.	Partnerzy zagraniczni – regiony europejskie	238
6.6.	Zrzeszenia regionów europejskich/województw, euroregiony	250
6.7.	Wnioski z badań	253
7.	Skutki prawne międzynarodowej współpracy województw	256
7.1.	Problem podmiotowości prawnomiędzynarodowej województw	256
7.2.	Problem integralności terytorialnej Polski	268
7.3.	Problem samostanowienia mieszkańców województwa	277
7.4.	Województwo – partner czy beneficjent Komisji Europejskiej?	288
7.5.	Problem odpowiedzialności prawnej związanej z międzynarodową współpracą województw	292
7.6.	Problem polityki zagranicznej województw	301
7.7.	Inne skutki prawne międzynarodowej współpracy województw	305
	Zakończenie	308
	Aneks	311
	Bibliografia	332
	Wykaz skrótów	354
	Abstract	358
	Spis tabel	360
	Spis schematów	361
	Spis rysunków	361
	Suplement elektroniczny	CD

Table of Contents

Introduction	11
1. Voivodeship in international relations	16
1.1. Polish self-governmental voivodeship. General characteristics	16
1.2. Voivodeship vs. Region	20
1.3. International activity of regions	33
1.4. Polish voivodeship as an actor in international relations	45
2. Legal basis for international cooperation of voivodeships	53
2.1. Public international law and international cooperation of voivodeships	53
2.2. European Union law and international cooperation of voivodeships	68
2.3. Polish law (binding legislation) and international cooperation of voivodeships	77
2.4. Law in voivodeships and international cooperation	82
3. Institutional dimension of international cooperation of voivodeships	84
3.1. The Polish state and international cooperation of voivodeships	84
3.2. International organizations and international cooperation of voivodeships	93
3.3. International associations of local governments with participation of voivodeships ..	105
3.4. Non-governmental organizations and international cooperation of voivodeships	120
4. The scope of international cooperation of voivodeships	123
4.1. International self-governmental agreements	123
4.2. Participation of representatives of voivodeships in works of international organizations	128
4.3. Participation in international local government associations	132
4.4. <i>Paradiplomacy</i> of voivodeships	135
4.5. Regional operational programs of the EU cohesion policy	141
4.6. International projects	143
4.7. Other international initiatives	146

5.	Procedures within international cooperation of voivodeships	149
5.1.	Conclusion of international self-governmental agreements	149
5.2.	Governance of international organizations bodies with voivodeships' representatives	152
5.3.	Accession to international associations of local governments	156
5.4.	Implementation of voivodeships' <i>paradiplomacy</i>	160
5.5.	Management of regional operational programs of the EU cohesion policy	164
5.6.	Implementation of international projects	168
5.7.	Settlement of international disputes	173
6.	The practice of international cooperation of voivodeships	181
6.1.	Marshal offices	182
6.2.	Foreign representation of voivodeships (Brussels offices)	225
6.3.	Regional state administration	228
6.4.	Central state administration	234
6.5.	Foreign partners – European regions	238
6.6.	Associations of European regions / voivodeships, Euroregions	250
6.7.	Conclusions from the study	253
7.	Legal implications of international cooperation of voivodeships	256
7.1.	The issue of international legal subjectivity of voivodeships	256
7.2.	The issue of Poland's territorial integrity	268
7.3.	The issue of self-determination of the voivodeships' population	277
7.4.	Voivodeship – partner or beneficiary of the European Commission?	288
7.5.	The issue of voivodeships' liability in international cooperation	292
7.6.	The issue of voivodeships' foreign policy	301
7.7.	Other legal implications of international cooperation of voivodeships	305
	Summary	308
	Anex	311
	Bibliography	332
	List of abbreviations	354
	Summary	358
	List of Tables	360
	List of Charts	361
	List of Figures	361
	Electronic attachement	CD